

Kansloos betoog SG VWS over oplossing gebrekkige interoperabiliteit zorgICT

Op de [HIMMS-Europe conferentie](#) die van [11 t/m 13 juni 2019 in Helsinki](#) gehouden werd viel de secretaris-generaal(SG) van het ministerie van VWS, Erik Gerritsen, op met een op het oog krachtig betoog. Hij stelde dat de zorgsector worstelt met een wereldwijde interoperabiliteitscrisis in de zorgICT.

Alleen krachtdadig, internationaal gecoördineerd overheidsingrijpen kan volgens hem een einde maken aan de falende elektronische gegevensuitwisseling. [Het online magazine SKIPR berichtte](#) er op 14 juni 2019 over. Volgens Gerritsen is het de hoogste tijd het roer om te gooien. Omdat marktpartijen er volgens hem niet uitkomen zullen overheden moeten ingrijpen en dwingend internationaal verplichte standaarden voor interoperabiliteit moeten opleggen. De facto geeft Gerritsen hier het failliet aan van het marktmodel ten aanzien van zorg-ICT. Hij schrok er niet voor terug te stellen dat veel marktpartijen misbruik hadden gemaakt van de situatie door een eigen winst gedreven agenda te volgen. Maar kan je dat bedrijven kwalijk nemen als eerst jarenlang internationaal, maar ook zeker nationaal marktwerking geprofeteerd is. **Wil je marktwerking dan introduceer je automatisch winst gedreven handelen.** Het ministerie van VWS is daarbij jarenlang een groot onderdeel van het probleem geweest. Daarbij vermeldt hij niet dat zijn eigen ministerie altijd de marktwerking op het gebied van zorgICT gepredikt heeft en doof was voor geluiden over [vendor-lock-in](#). Dat is de wurgende afhankelijkheid van gebruikers van hun ICT-leverancier ten aanzien van aanvullende dienstverlening.

Marktwerking

Wat betreft die marktwerking heeft het ministerie van VWS toch nog heel veel uit te leggen. Het heeft zelf jarenlang die marktwerking gepropageerd met steun van het hele kabinet. Het heeft vaak ook meegewerkt aan financiële regelingen waarbij het op voorhand duidelijk was dat aan zorgaanbieders verstrekte subsidie (vrijwel) volledig door vloeiden naar de ICT-leveranciers. Daarbij denk ik alleen al aan de subsidiëring van huisartsen om op het Landelijk SchakelPunt(LSP) aan te sluiten en recent nog de VIPP-subsidies teneinde zorginstellingen klaar te stomen om aan te sluiten op het LSP.

Grote woorden

Gerritsen zei dat ondanks alle technologische mogelijkheden er nog steeds mensen sterven, omdat we er niet in slagen de juiste elektronische informatie tijdig op de juiste plaats te krijgen. Het is onduidelijk op welke onderzoeken van internationale of nationale oorsprong hij duidt. Het is naar mijn mening een veronderstelling met een groot natte vingergehalte. Bovendien gaat hij voorbij aan de rol die zorg-ICT zelf speelt bij het veroorzaken van ontbrekende communicatie of miscommunicatie.

Welke sterfgevallen

Het is de vraag over welke sterfgevallen Gerritsen spreekt.

1. Heeft hij het hierbij over de sterfgevallen, veroorzaakt door het ontbreken van elektronische uitwisseling? Dat is altijd door VWS met het dubieuze Harm-onderzoek naar vermijdbare ziekenhuis-opnamen en -sterfte beweerd ten aanzien van het LSP. Uit een studie van de WRR, blijkt dat er geen concreet wetenschappelijk onderzoek bestaat met als conclusie dat landelijke beschikbaarheid van gegevens de zorg veiliger en van betere kwaliteit kan

maken. Uit een Britse meta-analyse was de conclusie dat grootschalige datasystemen geen positieve verschillen voor de zorg opleveren. ([bron VPHuisartsen.](#))

Welke sterfgevallen(vervolg)

2. Heeft hij het over de mogelijke doden die het gevolg zijn van alleen de onvoldoende interoperabiliteit? Daarbij heeft het ministerie van VWS tonnen boter op het hoofd door niet te kiezen voor de Europese//ISO norm 13606 voor elektronische zorgcommunicatie. Daarmee zou namelijk de IT-leverancier tot het verleden behoren.
3. Of heeft hij het, maar ik denk welhaast niet, over de mogelijke doden door het gebruik van zorgICT-systemen zelf? Daarbij gaat het om de gevolgen van gebruikersonvriendelijkheid, dataverliezen bij conversies etc. Complicerend is [het ontbreken van voldoende transparantie](#) door “non-disclosure”-, “gag”- en “hold-harmless”-clausules in contracten tussen zorg-ICT-leveranciers en zorgaanbieders.

Internationaal en nationaal

De secretaris-generaal houdt een opvallend pleidooi om internationaal in te grijpen en dwingend verplichte standaarden op te leggen. Het aardige daarbij is dat de grootschalige inzet op standaardisatie in Nederland pas sinds kort zeer krachtig door het ministerie van VWS beleden wordt. [Minister Bruins voor de Zorg](#) sprak daar recent grote woorden over. Op papier is NICTIZ het standaardisatie instituut voor de zorgICT. Het vermocht in al haar jaren van bestaan geen dusdanige standaardisatie van de grond te krijgen dat de “krachtige” woorden van Bruins en Gerritsen niet nodig waren.

Oproep

Gerritsen komt uiteraard namens VWS met de oproep dat de overheid niet moet schromen om klassieke machtsmiddelen in te

zetten om het huidige marktfalen te doorbreken. Daarbij doelt hij niet alleen op onze nationale overheid, maar ook op andere overheden in internationaal perspectief. Daarbij vergeet hij voor het gemak dat landen waar wij op het gebied van zorg-ICT veel mee te maken hebben, zoals het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten niets moeten hebben van dwingend ingrijpen in markten. Met zijn oproep geeft hij aan dat VWS ook ziet dat de eigen pogingen om het marktfalen futiel zullen blijken te zijn als de veelal buitenlandse zorg-ICT-leveranciers niet elders kort gehouden worden. Eigenlijk zijn de woorden van Erik Gerritsen in Helsinki meer een soort verzuchting hoe het in de ogen van VWS zou moeten gaan, dan dat het op werkelijkheidszin gebaseerd is.

W.J. Jongejan, 17 juni 2019